

Вірю, що дух Івана Пулюя воскресне для всієї України, в тому числі для вирішення всіх наболілих проблем нашої освіти.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД РОБІТ ІВАНА ПУЛЮЯ НА БАЗІ ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. Ю.ФЕДЬКОВИЧА

І. Зушман

На основі опублікованих в журналах "Повідомлення Віденської Цісарської Академії наук" за 1875-1896 рр. наукових праць Івана Пулюя зроблено їх короткий огляд.

Ці публікації свідчать про видатний внесок І.Пулюя в розвиток кінетичної теорії газів, теорії електрики, термодинаміки, електротехніки. Особливо важливими є праці І.Пулюя з дослідження катодного випромінювання.

ІВАН ПУЛЮЙ І ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ УКРАЇНИ

М.Петрик

Великий патріот України, один з найбільших подвижників української нації, світоч української науки і культури Іван Пулюй все своє життя поклав на вівтар боротьби за формування майбутнього інтелектуального та культурного потенціалу української нації, її духовного піднесення та служінню інтересам Української держави. Бо щиро вірив і розумів, що для того, щоб піднятися до вершин світової цивілізованості, необхідно мати сильну власну державу, яка живе не сьогоднішніми тимчасовими здобутками розбазарюючи власні ресурси, а буде добробут нації за рахунок сучасних високоінтелектуальних технологій. Необхідно формувати і виховувати національний інтелект, власну інтелігенцію - апостольство української нації.

Чи не тому саме з притаманною йому самовідданістю та високою пристрасстю, не шкодуючи своїх сил, брався професор Іван Пулюй за створення та написання так необхідних українських підручників, створення української науково-технічної термінології, сучасного облаштування навчальних та дослідних лабораторій, розробки оригінальних методик, приладів та експериментів, створення національної мережі навчальних закладів. Чи не найбільше своєї енергії І.Пулюй віддавав творчій праці з обдарованою українською молоддю, формуючи власні наукові школи, створюючи різні фонди всебічного сприяння молодим українським вченим, які, пізнавши високих шкіл європейських, не повинні навіки пропасти для України, а творити її майбутнє. Також піклувався Ів. Пулюй, щоб молодь українська здобувала вищих шкіл не в казармових умовах під поліцейським наглядом, а мала свої українські університети на Галичині і Буковині, Волині і Поділлі, Сіверщині і Січеславщині.

І саме сьогодні, коли з вікових кайдан встає на ноги наша Українська держава, нам конче потрібні люди з розумом Івана Пулюя, П.Куліша, М.Остроградського, С.Тимошенка, С.Смаль-Стоцького. З державним підходом до відродження національного інтелектуального

потенціалу України потрібні національні програми формування власних наукових шкіл (не тільки в містах столичних), національних університетів для виховання національної освіти України.

І.ПУЛЮЙ-ВИДАТНИЙ ВІНАХІДНИК **С.Нагорняк, М.Медюх, О.Рокіцький**

Серед багатогранної спадщини нашого земляка, вченого світового виміру, Івана Пулюя, 150-річний ювілей якого зараз широко відзначається в Україні та поза її межами, чільне місце займають винаходи в галузі фізики та електротехніки.

В 1875 р. І.Пулюй винайшов прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, який в економічності та ефективності перевершував прилад Джоуля, призначений для аналогічної мети.

В 1880-1882 рр. Пулюй сконструював ряд приладів для дослідження електричних розрядів у евакуйованих скляних трубках. До них належать: фосфоризуюча лампа, електричні радіометри і трубки з розрідженим газом. Фосфоризуюча лампа Пулюя являє собою скляну трубку з впаяними в неї платиновими електродами. Навпроти катода розміщена пластинка, покрита сірчистою сполукою. Ця лампа була фактично предтечею рентгенівської трубки, яка замість фосфоризуючої пластинки має антикатод з платини.

Досліджуючи катодні промені, Пулюй у 1883 р. сконструював також лампу для змінних струмів високої напруги. Одночасно Пулюй вдосконалив лампи розжарення з вугільними електродами. Крім того, він сконструював цілу низку приладів і придумав досліди для демонстрації різних фізичних явищ: резонансу, поширення та інтерференції поперечних хвиль, вільного падіння тіл у вакуумі.

Важливим для наукових дослідів та для технічних потреб є винайдений Пулюєм телетермометр, призначений для вимірювання температури у віддалених місцях. Для цього приладу ґрунтується на зростанні електричного опору металевих дртів і зменшенні опору вугільних ниток із ростом температури. Телетермометр Пулюя дозволяє визначити температуру в глибоких шахтах, морях, високо в горах.

Пулюй винайшов також декілька електротехнічних приладів, зокрема, безпечну телефонну станцію у 1896 р., запатентовану у багатьох країнах Європи.

Винаходи Пулюя неодноразово відзначались нагородами на всесвітніх та міжнародних виставках у Парижі і Празі. І сьогодні вони служать взірцем довершеності, а також свідчать про універсальність таланту вченого, його вміння успішно розв'язувати як теоретичні, так і практичні проблеми, поставлені життям.